

Bavariae Sanctae Volvmen ...

Rader, Matthäus

Monachii, M.DC.XXIV.

B. M. Gebehardvs Ex Episcopo Eystadiano Et Bavariæ Præside Pont. Max.
Creatvs Et Victor II. Appellatvs..

[urn:nbn:de:hbz:466:1-79699](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-79699)

B. M. GEBEHARDVS EPISCO. VICTOR II. P. M.

Me flāmen sanctūm triplici diademate cingit,
Communeq; orbis fecit in Vrbe patrem.
Consilium sceptris dederam prius, atq; regeba
Caesareas fasces, caesareamque domum.

Velabat nostram tunc simplex infusa frontem,
Nec lūmen fulgens irradiabat oix.
Tergeminam nobis inuadit Roma tiaram,
SED CVM RARA VOLVNT, NVLLA CIOVTA TUC.

K

B. M. GE-

DEE M. GEESTERICH. V. H. B. M. 102

BERNARDUS PISC. A. R. C. H. E. P. M.

Tableau de la vie de S. Bernardin
Lequel est le plus saint des hommes
qui ont jamais vécu sur la terre
et qui a été le plus grand
des pasteurs de l'Eglise.

B. M. GE.

X

B. M. GEBHARDVS
EX EPISCOPO EYSTADIANO ET BAVARIÆ
PRÆSIDE PONT. MAX. CREATVS
ET
VICTOR II.
APPELLATVS.

GEBHARDVS antiquissima & nobilissima regulo-
rum Hirspergensium familia in Boiaria editus, vt do-
cet Gundackarus, Hundius & Auentinus. Bruschi-
us, Panuinius, Alphonsus Ciaconius, Demochares, La-
zius, Sueuum faciunt ex gente Comitum Caluensi-
um. Platina in Victore II. Bauarum appellat, eo quod Eystadium
olim Bauariam sub Vtilone respexerit. Ex illa fuere qui Eystadij
seu Aureati pontificiam sedem ante annos admodum octingentos
septuaginta eoque amplius obtinuerant. Suikerus seu Suigerus,
bona Vtilonis Boiorum principis venia, dynastiam suam prope to-
tam S. V. Vilibaldo Eystadianorum pontificum primo, in dotem ec-
clesiæ dedit. Irenicus: *Aureacenses Bauari sunt incolæ regionis iuxta Eich-
stadium, ubi reliquæ S. V. Valpurgis sunt.*

Dubium est an Hundius Gebhardum II. Eystadianum antisti-
tem cum primo nō confuderit. Quod enim Bruschi-
us narrat de al-
tero, hoc Hundius confert in primum. Nobis p̄ne certum est,
Gebhardum hunc ex Caluensium stirpe ortum, hoc enim & imago
gentilitia docet, quæ est Leo coronatus & jubatus; cum Hirspergi-
ana domus ramosum & cornigerum gerat ceruum; Gundackaro
tamen fides non abroganda, qui Gebhardo successit, nec stirpem e-
ius genūque potuit ignorasse. Sed enim Gundackari manum id
scripsisse vix mihi fit verisimile, cum Hasenrietanus scriptor anony-
mus disertè Sueuum appellet, & patrem Hartuuigum, matrem Be-
zillam nominet; ex quo sua Bruschi-
us, vt videtur, transcripsit. Gun-
dackaro ergo aliena manus successit. Sed fuerit his vel illis dynastis
ortus, duplici nihilominus nomine venit in censum Boiariæ San-
ctorum. Primum, quod Aureatum seu Eystadium id temporis
Boicæ fuerit ditionis; proinde antiqui scriptores Eystadianos pon-

CIC. LVII.
XXVIII. Iulij.
decessit.
Gundackarus sine a-
im continuator.
Hund.
Auentin.
Brusch. in Episc. p.
158.
Ciacon.
Demochar.
Lazius.
Platina.

Lib. exeg.

tifices Bauaros vocitabant. Dein quod Chunonis seu Conradi Boiorum Principis ad Pannonas profecti vicarias egerit partes, & Boiorum principatum administrarit. Sic enim Bruschiuss in Eystadianorum præsulum syllabo: Gebhardus Comes à Kaluu Sueuus, patre Harduigo, matre vero Bizella natus, propinqua sanguinis necessitudine Imp. Henrico III. coniunctus, iuuenis quidem etate, sed doctrina, sapientia & morum grauitate prudentissimis senibus equiparandus, eligitur in episcopum Aichstadianum anno 1042. vnanimi totius Canoniorum Collegij consensu. Erat iste in maxima apud omnes Imperij procères existimatione: ita vt videretur eius consilijs in maximis imperij negotijs Imperator Henricus. Chuno vero Bauariae dux inannonias iter faciens commendauit ei totius Bauariae meram administrationem. Præfuit Ecclesiæ Aistadianæ annis tredecim laudabiliter. Postea cum 19. Aprilis anno 1054. mortuus esset Romæ Pontifex Max. Leo Nonus, comes à Dagzburg Alsata & Cardinales missa ad imperatorem legatione, peterent alium pontificem, electus est in Comitibus Moguntinis vnanimi consensu omnium Germaniæ Episcoporum Gebhardus iste præsul & antistes Aistetenensis. Romam itaque profectus anno Dominicæ incarnationis 1055. decima octaua Aprilis ibi pontifex Max. designatus & consecratus, non amplius Gebhardus, sed Victor secundus est appellatus. Præfuit Romanæ sedi summa cum laude annis duobus, mensibus tribus, multas urbes ac arces ad patrimonium Petri recuperans, quæ antea fuissent per vim abstractæ. Celebrauit concilium in urbe Florentina: erat totius cleri acerrimus censor ac reformator. Anno Domini millesimo quinquagesimo sexto ad imperatorem accersitus in Germaniam venit, Natalem Diuæ Virginis celebrans Goslarie. Ibi cum Imperator Henricus tertius grauius decumberet, Henricum filium Romanorum regem constituit, ac vt coronaretur, ac statim à Pont. Max. Victore II. confirmaretur effecit. Postea Imperator V. Octobr. ex hac mortali vita ad æternam concessit: hunc pontifex Spiram auehi ac in sua præsentia honorificè sepeliri fecit. Inde Romam rediturus ipse etiam in itinere graui morbo correptus 28. Iulij, anni à nato Christo millesimi quinquagesimi septimi ex hac lachrymarum valle euocatus est, sepeliatur Rauenennæ in suburbio ad D. Virginem.

Sed obstreperit famæ Gebhardi nostri Leo Ostiensis scriptor & vetus & nobilis, foedamque desertionis notam illi impingit (nihil enim quod publicè traditum est, tacendum, nec vitia dissimulanda, nec veræ laudes deterendæ) Gebhardus, inquit, Leo, Episcopus Eystettenensis gente Noricus (Norici nomine omnem terram Boicam comprehendit) vir singulari prudentia, gerendarumque rerum peritissimus, regis consiliarius erat. Is cum ex iussione Imperatoris magnus valde Apostolice traditus

Leo Ostiensis. l. 2. c. 85.

traditus esset exercitus iamque itineris multum consecisset, Imperatorem adiit, eumque hac de re valde corripuens, ut eius exercitus totus rediret, dolosus effecit, quingentis tantum ex amicis & propinquis Apostolici illum comitantibus.

Erat in 3. Leo IX. p. M. quem in x. vol. col. locavimus.

Bona fide, Gebhardi flagitium exposuit Leo, sed optima rursum idem emendatum ab Gebhardo & sæpe deploratum testatur, ita ut ipse auctor, quam Gebhardo maculam inusserat, suomet stilo aboleret. Qui quoniam, inquit, predecessori suo (ut supra retulimus) impedimento maximo fuerat quoties postmodum a circumpositis, molestiæ aliquid patiebatur, dicere solebat, Merito hac patior, quia peccavi in dominum meum. Et item: Dignum est, ut quod fecit Saulus, patiatur Paulus: quod egit lupus, sustineat agnus.

Iam quomodo ad summum orbis Christiani tribunal admotus fuerit Gebhardus, nullo modo reticendum est. Leone IX. per mortem, quæ nullis honoribus aut virtutibus parcat, confecto, sanctior ordo Romanæ Ecclesiæ nullum è suo corpore tanto honoris fastigio dignum arbitratus, misso ad Henricum III. Imperatorem legato Hildebrando (postea Gregorio VH.) petiuit, ut ipse secum Romam deduceret, quem tanto oneri ferendo idoneum iudicaret. Admisit petitionem Romanorum patrum Imperator, & indicto Moguntiam antistitum concilio, quæsit, quem ex omni numero potissimum designarent pontificem. Nominavit ex omnium votis Hildebrandus Gebhardum. Quo sanè percussus Imperator, omni ope conatus est Gebhardum secum retinere, sic enim Leo Ostiensis, Tristis ad hæc Imperator (nimis enim illic charus erat) cum illum omnibus modis sibi necessarium diceret, & alios plerosque huic officio idoneos proponeret, Hildebrandus in sententia persistit. erat enim idem episcopus non modo prudentissimus, verum in toto regno ditior & potentior omnibus. Hunc itaque inuitum licet ac nolente rege (propter quod postmodum monachos non amasse dictus est) Romam secum adduxit.

Baron. tom. XI. p. 223. anno 1054.

Porrò Gebhardus ductus Romam ab Henrico Imperatore I. dib. Aprilis, quæ in sacram quintæ feriæ cœnam domini inciderunt, solemnî religione initiatus, pontificiis insignibus cultus est, qui eodem anno Florentiæ minorum pontificum concilium præsentem Imperatorem celebravit, lapsamque Ecclesiæ disciplinam restituit & auxilia pauperibus ex prædijs & fundis alijsque donis Ecclesiasticis olim à plerisque potrecta, post in alios usus auersa reuocavit, piaculares & publicas noxarum pœnas ex veteri more instauravit, vsu

Leo Ost. l. 2. c. 90. Hermannus facit eum. ait Imperatorem.

fructum decimarum profanis vendi inhiuit. Eodem anno conuentum Patrum in Galliis quoque per Hildebrandum egit, passim enim in illis partibus foedum Simoniaci ambitus sacrilegium per sacros archiepiscoporum, praesulum coenobiarcharum ordines grassabatur, damnati multi, exauctorati, & ex omni statu in ordinem redacti. Sed hoc imprimis ad posteritatem est memorabile quod ab Lamberto, Vispergenti, Baronio, aliis acceptum, hic exponam. Periculosa sunt hominum ingenia, spargunt venena, aucta etiam patribus orbis Christiani sacrilega manu pestem pro salute, in ipso salutis sacrificio non semel propinare. Sed cordi Deo fuit vita pontificis & parricidam ingenti miraculo prodidit. Hypodionus vini ampullam Victori facienti toxico imbutam porrexit. Pontifex cum caelestibus Christi verbis calicem consecrasset, eundem de more leuaturus, populoque ostensurus, tollere de altari, quamuis saepius conatus, non potuit. Demiratus quid id esset, cum nec cogitatione rem posset assequi, quod innocentia pontificis tantum ab altero scelus concipi posse vix arbitraretur, coepit cum populo publicis Deum votis exorare, vellet aperire, quae res ea esset, quam obrem leuare sanguinem non posset, cum illico caelestis parricida, qui stygiam aquam diuino pontifici miscuerat, ab stygio torture correptus & immanissime tam diu cruciatus est, donec parricidium palam confessus, rursus per pontificis & populi preces ab tartareo carnifice liberaretur. Impium factum erat, & mille culis & rotarum suppliciis expiandum, voluisse per salutis asylum salutem adimere ei, qui pro omnium salute & ipsius, qui scelus exequabatur, salutari hostia litabat. Anno porro sequenti jam adueto mutatus pontifex ab Caesare, venit in Germaniam opportunè sane, nam & Henricus, nobis III. Italis II. (seu verius dicam tertius rex Germanorum, secundus Imperator, nam Auceps Imperatoris titulum non habuit) Bothfeldin in Saxonia, cum filium impuberem Henricum sexennem fere, Victoris P. M. & Ecclesiae clientelae commendasset, ad supremum orbis dictatorem euocatus, praesente Victore animam religiose & pie reddidit. Dignus Imperator qui spiritum in eius ederet praesentia, a cuius spiritu ipse viuis pependerat, qui nunquam insignia Imperij induit, nisi prius per confessionem expiatus seipsum priuata verberatione castigasset. Pontifex optimi pupilli tutor indicto Principum conuentu Henricum Coloniae, regem Romanorum dixit. Defuncti corpus ad Nemetes delatum digno Imperatore tumulo intulit. Multis Patrum conciliis passim actis in Italiam reuersus Florentiae diadema sacrum cum homine exiit.

ne exiit, pro triplici centuplicem & apud superos coronam indu-
turus. Obiit anno c. 15. l. vii. V. Calend. Sextil. Episcopum Eysta-
dianum egit annos XII Pontificem Max. annos duos, bonus Epi-
scopus, optimus Pontifex.

Hæc omnia Hasenrietanus anonymus scriptor per antiquos his
verbis quamvis horridis & incultis, veris tamen confirmat, quibus
plura etiam docet. *Secutus est inquit (Gotsmannum) Gebhardus e-*
piscopus, qui vitam aut nunquam præstiteret, aut factus, tam cito subtrahitur
non esset. Tolerabilis enim esset tale bonum omnino nescisse, quam cognitum
tam cito amisisse. *Hic pater Hartuigo, matre vero Bilia natus, Suevia ori-*
undus, exiit, & etiam regalem, ut ipse Henricus Imperator fatebatur, prospi-
am ex parte attulit. Quam tamen arrogantiam ut erat facitissimus, suauiter
ille declinabat, dicens, se quidem claris facis ortum parentibus, sed nequaquam
ad hanc dignitatem pertinentibus. *Hic vero hac occasione, imo ut verius di-*
cam, diuina hac ordinatione factus est Episcopus. Postquam episcopatus noster
ad petitionem memorati Brunonis Episcopi duobus in finem V. ruzenburgensibus
datus est fratribus. Gebhardus Ratissponensis Episcopus, regis patruus, postulare
cepit, ut sua cognationis gratia Chumoni archiepiscopo suo daretur. Cuius peti-
tioni benignus Augustus in tantum acquiescit, ut idem præpositus de episcopatu
tam certus esse vellet, ut etiam quorundam clericorum seruitium quasi jam de-
bitum non recusaret. Comperit autem Imperator, quod præbyteri filius esset,
cum penitus sibi episcopatum dare nolisset, patruus eius in tantum cepit indigna-
ri ut diceret, non propter prædictam excusationem, sed magis propter sui
despectionem hoc sibi denegari. *Quam patruus suspicionem cum Caesar ex-*
cludere vellet, ut sciat, inquit, me nihil erga vos, nisi quod bonum
est, moliri, offerre mihi quemcunque idoneum ex vestris, hoc tan-
tum excepto, & voluntatem vestram libenter adimplebo. Ad hæc ille
cum debitas egisset gratias, Hæbeo, inquit, hic mecum juniorem quendam cognat-
um meum, cui si præfatum episcopatum dederitis, deusissimum me semper in
omnibus habebitis. Tum ille, facite, inquit, illum ad nos venire, quem addu-
ctum Caesar intuitus, Valde, inquit, minor est, & ad hanc dignitatem vix idone-
us satis. Deinde consultis super hac re assidentibus Episcopis, & diuersis diuersa
respondentibus, S. Bardo Moguntinus Archiepiscopus subtus cucullam suam, ut
solebat, collectus & tacitus, cum & ipse ad respondendum rogaretur, postquam
sepius eum intuitus est, demisso vultu tandem ad Imperatorem ait: Domine, be-
ne potestis hanc sibi dare potestatem, quia aliquando dabitis sibi maiorem. Quod
rex admodum miratus, quid inquit pater dixisti, de futura datione maioris pote-
statis? At ille subridens, Etiam, inquit, in dicendo; verum tamen, ut
dixi, bene potestis hunc sibi episcopatum largiri. Quo rex audito secutus jam
tanti viri testimonio, annulum sibi max. dedit cum baculo. Quod cum pater

Apud Gress. in E.
pisc. Eystett. p. 447.

eius N. audisset, magno, ut decuit, gaudio repletus sciscitatur statim, quis esset huius episcopi patronus, cui cum S. Villibaldus nominaretur, Papæ, inquit, somnium meum me se fecit. Olim quippe somniabat, quod iste filius suus S. Petri Pastor esse deberet, sed nondum venit hora eius. Posthac sublimatus pontificali fula dominus noster Gebehardus, licet junior esset ætate, nihil tamen puerile gessit in opere, sed ita de virtute in virtutem certatim ascendit, ut inter omnes regni principes paucis inferior, multis verò esset superior. Denique inter ceteras virtutes specialem hanc habuit, quod in exercendis tam diuinis quam humanis iudiciis, talis scientia, tantaque velocitatis exitit, ut jam neminem mortaliū hac in re superiorem habuerit. Paucis itaque annis interpositis, adoptatus a Cesare est in administrationem publici regiminis. In quo actu tam multiplici laude resplenduit, ut quod rarissimum est inuidiam virtute superauerit. Unde factum est, ut exulante ad Vngariam Chunone Duce, ipse ducatum Baioaricum ad tempus suscipere regendum. Quibus diebus, inter alia gloriose gesta, Schiresenses latrocinis, ut hodieque sunt, deditisimos, in tantum deuastauit, combussit, ac contriuit, ut huius afflictionis tam perpes memoria, quam queramonia penes eosdem sit. Eo tempore cum secundus a rege esset, rexque eum solo regni solio præcederet, Caesar ipse aliqui multi veraciter credidere, prophetiam illam S. Bardonis de maiore potestate jam impletam esse. Sed neque adhuc venit hora, quæ implenda erat hac sententia. Illis diebus S. Papa Leo Romanam vixit Ecclesiam, qui jam secundus imperatoria electione Apostolica sedi præfuit: siquidem primus Sindegeres Babenbergensis episcopus extitit. Qui venerabilis pater, ut præmissimus in libello Agnetis imperatricis, propter hanc necessitatem ad Apostolicæ sedis assumptus est gubernationem. Cum antiqua Romanorum auaritia inter alia etiam Apostolicam sedem venalem faceret, & modo hunc modum illum, nunc alium super alium constitueret, gloriosus Imperator indignitatem rei non ferens, cum magno exercitu Romam venit, & habita generali synodo duos Simoniacos vno die abiecit, & tertium Catholicum Apostolicæ sedi imposuit, prædictum scilicet Suuiggerum Babenbergensem episcopum, Clemensem in papatu vocatum: qui eisdem Babenbergensibus hoc privilegium dedit, ut in summis festiuitatibus, tum ministri altaris, cum etiam ceteri seniores, mitras habeant in capitibus. Hoc Papa feliciter defuncto & Babenberge in choro S. Petri, singulari fratrum deuotione sepulto, successit beatus hic de quo diximus Leo, quæ tam immense clementia fuit, ut capitalium criminum reus non nisi tres sextas sarias pro pœnitentia iniungeret, & cetera misericorditer indulgeret. Quod cum familiares eius notarent, & simplices quoque ad audendum perpetrandumque facinus impunitate incitari dicerent, clementissimus Papa suauiter respondit, & tam vera, quam simplici sententia murmurantes compefcuit. At enim: non displiceat vobis fratres, si ego peccator peccatoribus condescendo, imo displiceat potius, quod peccantes grauius equidem, quam ille, qui peccatum non fecit, nec in-

uentus

uentus est dolus in ore eius, punio. Nusquam enim reperietis in toto *Euangelio*, quod dominus noster Iesus aliquem ieiunijs vel verberibus affligerit. Sed penitentis, vade ait, in pace & amplius noli peccare. Hic contra Nortmannos pro pace Ecclesiastica bellum suscepit, & maximum suae partis detrimentum incurrit. Unde insolabiliter contristatus cotidie missam cantauit pro intersectorum animabus. Quod cum diu fecisset, tandem angelus domini per visionem sibi astitit, & cur cottidianas pro defunctis Missas ageret, interrogauit. Cui cum ille respondisset, quod iure hoc pro interfectis suis faceret; angelus ad hoc: Noli, inquit, pro defunctis cantare; potius, Sancti tui, domine, quia preciosa est in conspectu domini, mors Sanctorum in illo praelio peremptorum. Quam Missam postea cantauit pro illis ad vitam usque terminum. Appropinquante autem tempore vocationis eius, vidit in visione iuuenem quendam papalibus vestibus indutum accedere ad se, tres calices in manibus portare. Cuius somnij interpretationem mox expergefactus sic exposuit suis familiaribus iuniorem quendam post se Papam futurum & non nisi tres annos victurum. &c.

Leone ergo Papa non simpliciter defuncto sed vere in numero Sanctorum computato, primates Romanorum Moguntiam veniunt. Papam sibi ab Imperatore deposcunt, & post longam deliberationem, nullum nisi nostrum Episcopum Gebhardum accipere voluerunt. Qui totis viribus renisus, quanto plus oblatam dignitatem recusauit, tanto Romanorum desiderium ad obsequendum eum prouocauit. Denique postquam legatos suos, clam, ut putatur, Romam misit, qui eum ex industria infamarent, & abominabilem Romanis quoquo modo facerent, sed frustra, postquam etiam per doctiores quosque, in quibus & noster Magister sibi fauentia quaeque Canonum collegit Capitula: sed & hoc frustra: non est enim, ut scriptura dicit, sapientia, non est prudentia, non est consilium contra dominum. Tandem Ratisponae collectis vniuersis regis primatibus omni tergiversatione deposita, cunctam controuersiam breui quidem sed notabili consummauit sententia. En, inquit, ad Caesarem, S. Petro totum me, hoc est corpore & anima contrado: & licet tanta sanctitatis sede me indignissimum sciam, vestris tamen iussionibus optempero, ea scilicet pactiones, ut & vos S. Petro reddatis, quae sui juris sunt. Hac sponsione a benignissimo Imperatore suscepta Romam hilariter venit, singulari deuotione susceptus est, in consecratione Victor appellatus est, tribus annis Apostolicam sedem gloriosissime rexit, tantaque inter ceteras virtutes, liberalitatis extitit, ut Romani non solum viuenti, verum etiam mortuo singularia laudum praeconia attribuerent, & memoria eius celebris habeatur. Interim non immemor pacti sui, tum consentiente, tum etiam inuito Imperatore, multos S. Petro episcopatus, multa etiam castella iniuste ablata, iuste recepit. Romanamque Ecclesiam multis honoribus, ampliauit, ditauit, sublimauit, & si diutius viuere licuisset, fortasse tale verbum incepisset, quod ambae aliquorum aures tinnirent. Post haec ab eod. aliquod Imperatore plurimis & accuratissimis legationibus euocatus Goslarium venit, & inandis

inaudita quidem susceptionis gloria honoratus esset, nisi Deus, quam nulla haec sibi forent ardentem ostenderet. In ipso susceptionis articulo, dum regius apparatus cum exquisitis ornatibus obuiam venienti procederet, tantus tamque subitaneus imber ingruit, ut totus ille tanta ambitionis ornatus, usquequaque dissipatus sit. Veruntamen ubi fugiendo potius, quam procedendo in monasterium ventum est, magnifice susceptus est, ut Papam quidem decuit, non tamen ut Imperator voluit. Alias vero quam incomparabili apparatu tractatus sit, sicut supra modum fuit ipsa in re, ita longum est referre, hoc tantum veritate ipsa non invidente licet dicere, nihil tam magnificum fuisse, quo deuotionis suae multitudinem pro desiderio suo posset ostendere. Paucis itaque interpositis diebus, autumnali venatione, gratissimo utique sibi occupatus studio, in nemore Hart nuncupato, ultimam valetudinem incidit, & medicis desperantibus, ingrauescente infirmitate

III. Non. Octobr. rebus terrenis exemptus ad interminabilia caelestis regni gaudia, ut vere credimus, est translatus. Et quid ni credamus? cum inter innumera virtutis & pietatis opera ad primè Catholicus fuerit, & in extremis suis ipsum Apostolicum sibi utique benignissimum, totque venerabiles Episcopos aliosque sacerdotes praesentes habuerit. Quibus & confessionem fecit, & a quibus indulgentiam accepit, quosque deuotissimos pro se intercessores habuit. Quem vero ex aqua duntaxat & spiritu Sancto renatum & in fide Catholica defunctum non saluarent tot tantaeque orationes & eleemosynae, quae diem sepulturae eius praecessisse feruntur. Deportatus itaque à Saxonia usque ad Rhenum Spire in monasterio S. Mariae, juxta patrem suum & matrem sepultus est XXIII. obitus sui die, V. Kalend. Nouemb. quo & natus est die, disponente hoc & egregio Papa & Agnete Imperatrice dudum Augusta, nunc vidua: ut quo die exiit de viro carnalis matris, eodem recondideretur in gremium terrae communis, scilicet mortaliū omnium matris. His ita transactis, dispositisque laudabiliter regni negotiis, Romam heu nunquam reuersurus rediit, & apud Arrium Tusciae ciuitatem V. Kal. Augusti immatura morte vitam finiuit praesentem, & ad gloriam prouectus est indeficientem. Huius venerabile corpus cum nostrates ad Eystetensem toparchiam perducere vellent, in via per dolum à Rauennatib. inhumanissime spoliati sunt, & sepulto tam glorioso Papa foras muros Rauennatis urbis in Basilica S. Mariae ad similitudinem Romanae Pantheon formatae, pijsimo desolati domini summa onerati tristitia repatriare contendunt. Quibus ex meridiana parte descendantibus eadem hora septentrionalem partem aperte Gundehar jam designatus Episcopus descendit; & illis pro amisso lugentibus domino, iste pro adepto letatus est Episcopo.